

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

PASITARIMO PROTOKOLAS

2020 m. gegužės 6 d. Nr. 23

Pirmininkavo Ministras Pirmininkas S. Skvernelis.

Dalyvavo:

ministrai	– E. Jankevičius, R. Karoblis, L. Kukuraitis,
M. Kvietkauskas, L. A. Linkevičius, K. Mažeika,
A. Monkevičius, J. Narkevič, A. Palionis, V. Šapoka,
R. Tamašunienė, Ž. Vaičiūnas, A. Veryga
užsienio reikalų viceministras	– N. Germanas
Ministro Pirmininko politinio (asmeninio)
pasitikėjimo valstybės tarnautojai:	
Ministro Pirmininko:	
biuro vadovė	– Ž. Navickaitė-Babkin
patarėjai	– R. Andziukevičiūtė-Buzė, J. Kairys,
A. Kalindra, A. Liudkovski, A. Pikžirnis,
L. Počikovska
iš Vyriausybės kanceliarijos:	
Vyriausybės kancleris	– A. Stončaitis
Vyriausybės kanclerio pirmasis
pavadootojas	– L. Savickas
Vyriausybės kanclerio pavadootojas	– A. Mačiulis
skyrių vedėjos	– N. Putramentienė, D. Sabaliauskienė
grupių vadovai	– L. Liubauskaitė, E. Neciunskienė,
R. Pilibaitis, M. Žičkus, J. Žilinskienė
vyriausieji patarėjai	– E. Gasiūnaitė, D. Kriaučiūnas
patarėjos	– R. Kunčinionė, R. Šimkevičiūtė
vyriausieji specialistai	– Ž. Jonaitis, R. Kiselienė
Lietuvos banko valdybos
narys	– M. Jurgilas
Vyriausybės atstovai apskrityse	– J. Arlauskas, A. Cechanavičius,
D. Kerekeš
aplinkos ministro patarėja	– D. Minelgienė
Finansų ministerijos vyriausioji specialistė	– R. Banionienė
ekonomikos ir inovacijų ministro referentė	– V. Bučinskienė
energetikos ministro padėjėja	– S. Paulavičienė

socialinės apsaugos ir darbo ministro referentė	– V. Kukliauskienė
susisiekimo ministro padėjėja	– J. Bacevič
Sveikatos apsaugos ministerijos: vyriausioji patarėja	– R. Kiūdytė
skyriaus vedėja	– I. Valivonytė

Dėl darbotvarkės

Kalbėjo V. Šapoka, S. Skvernelis.

Papildyti darbotvarkę klausimu dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Valstybinis investicinis kapitalas“ ir uždarnosios akcinės bendrovės Valstybinių investicijų valdymo agentūros steigimo ir valstybės turto investavimo.

1. Dėl Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) plitimo sukeltų pasekmių mažinimo priemonių plano pakeitimo

Pranešėjas – L. Savickas.
Kalbėjo V. Šapoka, S. Skvernelis.

Papildyti Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) plitimo sukeltų pasekmių mažinimo priemonių planą, kuriam buvo pritarta Vyriausybės 2020-03-16 pasitarimo sprendimu (protokolo Nr. 14), ir išdėstyti jį nauja redakcija (pridedama).

Gavėjai: visos ministerijos, Investuotojų forumas, Lietuvos bankas, Lietuvos barų ir kavinių asociacija, Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos prekybos įmonių asociacija, Lietuvos verslo darbdavių konfederacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija, Nacionalinė turizmo verslo asociacija, Profesinių sąjungų konfederacija, Respublikos Prezidento kanceliarija, Žemės ūkio rūmai, L. Savickas, L. Liubauskaitė, S. Gaigalas

2. Vyriausybės atstovų apskrityse 2019 metų veiklos ataskaita

Pranešėjas – S. Skvernelis.
Atsižvelgti į Vyriausybės atstovų apskrityse 2019 metų veiklos ataskaitą.

3. Dėl pritarimo Tarptautinio parodų biuro siūlymui pakeisti pasaulinės parodos „EXPO 2020“ atidarymo ir uždarymo datas

Pranešėjas – K. Mažeika.
Kalbėjo S. Skvernelis.

1. Pritarti Tarptautinio parodų biuro Vykdomojo komiteto pasiūlymui pakeisti pasaulinės parodos „EXPO 2020“ Dubajuje atidarymo ir uždarymo datas ir leisti parodai vykti nuo 2021 m. spalio 1 d. iki 2022 m. kovo 31 d.

2. Pavesti:

2.1. Užsienio reikalų ministerijai – parengti Tarptautiniam parodų biurui skirtą diplomatinį laišką, patvirtinantį, kad Lietuva balsuoja už šį pasiūlymą;

2.2. Aplinkos ministerijai – organizuoti diplomatinio laiško įkėlimą į Tarptautinio parodų biuro intraneto puslapį, skirtą balsuoti už šį pasiūlymą.

Gavėjos: Užsienio reikalų ministerija, Aplinkos ministerija, I. Kutkienė

4. Dėl Europos Sąjungos atsako į COVID-19 krizę

Pranešėjas – L. A. Linkevičius.

Kalbėjo S. Skvernelis.

1. Atsižvelgti į Užsienio reikalų ministerijos pateiktą informaciją ir pritarti pasiūlymui skirti 100 tūkst. eurų vakcinai kurti.

2. Pavesti Sveikatos apsaugos ministerijai ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, apsvarsčius lėšų skyrimo galimybę, artimiausiu metu nuspręsti, į kurį fondą būtų tikslingiausia pervesti lėšas.

Gavėjai: Užsienio reikalų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, M. Žičkus, I. Kutkienė

5. Dėl Lietuvos Respublikos pozicijų dėl klausimų, svarstomų 2020 m. gegužės 8 d. Euro grupės vaizdo konferencijoje (TAP-20-725)

Pranešėjas – S. Skvernelis.

Priimti Vyriausybės sprendimą „Dėl Lietuvos Respublikos pozicijų dėl klausimų, svarstomų 2020 m. gegužės 8 d. Euro grupės vaizdo konferencijoje“.

6. Dėl Lietuvos Respublikos pozicijų dėl klausimų, svarstomų 2020 m. gegužės 12 d. Europos Sąjungos gynybos ministrų vaizdo konferencijoje (TAP-20-735)

Pranešėjas – S. Skvernelis.

Priimti Vyriausybės rezoliuciją „Dėl Lietuvos Respublikos pozicijų dėl klausimų, svarstomų 2020 m. gegužės 12 d. Europos Sąjungos gynybos ministrų vaizdo konferencijoje“.

7. Dėl naujojo koronaviruso COVID-19 valdymo strategijos

Pranešėjas – A. Stončaitis.
Kalbėjo V. Šapoka, S. Skvernelis.

Atsižvelgiant į COVID-19 ligos (koronavirusinės infekcijos) sukeltą grėsmę visuomenės sveikatai ir žmonių gyvybei ir siekiant užtikrinti koordinuotus veiksmus iniciatyviai valdyti COVID-19 plitimo riziką šalyje, taip pat stabilizuoti ir atkurti socialinę ir ekonominę padėtį šalyje bei prisitaikyti prie COVID-19 nulemtų pokyčių:

1. Pritarti pridedamai COVID-19 valdymo strategijai (toliau – Strategija).
2. Pavesti ministerijoms pagal kompetenciją pateikti Vyriausybės kanceliarijai pasiūlymus dėl konkrečių priemonių, veiksmų ir siektinų rezultatų įtraukimo į Strategijos įgyvendinimo priemonių planą.

Gavėjos: visos ministerijos, D. Žaromskytė-Rastėnė

8. Dėl pritarimo leidimui atvykti į Lietuvos Respubliką

Pranešėjai – J. Narkevič, Ž. Vaičiūnas.
Kalbėjo S. Skvernelis.

Pritarti, kad:

1. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras leistų atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją 67 Latvijos Respublikos ir Estijos Respublikos (ar turintiems leidimą gyventi Estijos Respublikoje) piliečiams atlikti būtinųjų transporto infrastruktūros gerinimo darbų.
2. Lietuvos Respublikos energetikos ministras, laikinai einantis Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro pareigas, leistų atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją asmenims atlikti būtinųjų darbų: UAB „Linde Gas“ – 3 asmenims, UAB „Yara Lietuva“ – 1 asmeniui, UAB „Vilniaus baldai“ – 11 asmenų, AB „Panevėžio statybos trestas“ – 12 asmenų, UAB „LIETPAK“ – 4 asmenims, UAB „Larenta“ – 1 asmeniui.

Gavėjai: Susisiekimo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, S. Gaigalas

9. Dėl lėšų skyrimo

Pranešėjas – V. Šapoka.
Kalbėjo M. Kvietkauskas, Ž. Vaičiūnas, K. Mažeika, E. Jankevičius, S. Skvernelis.

Šį klausimą svarstyti Vyriausybės 2020-05-06 posėdyje ir patikslinti teikiamą nutarimo projektą pagal pasitarime išsakytas Kultūros ministerijos, Energetikos ministerijos, Aplinkos ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabas.

Gavėjai: Finansų ministerija, T. Brazdžiūnas

10. Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Valstybinis investicinis kapitalas“ ir uždarnosios akcinės bendrovės Valstybinių investicijų valdymo agentūros steigimo ir valstybės turto investavimo (TAP-20-730) (20-6559)

Pranešėjas – V. Šapoka.
Kalbėjo R. Pilibaitis, M. Jurgilas, S. Skvernelis.

Siekiant mažinti epideminės naujojo koronaviruso (COVID-19) situacijos sukeltus neigiamus padarinius ekonomikai ir užtikrinti Lietuvos Respublikoje veikiančių bendrovių likvidumą ir plėtrą:

1. Pritarti Vyriausybės nutarimo „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Valstybinis investicinis kapitalas“ ir uždarnosios akcinės bendrovės Valstybinių investicijų valdymo agentūros steigimo ir valstybės turto investavimo“ (toliau – Nutarimas) projektui ir šį klausimą svarstyti Vyriausybės 2020-05-06 posėdyje.

2. Pavesti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai iki Nutarimo pasirašymo dienos pateikti Vyriausybei Europos Komisijos sprendimą dėl valstybės pagalbos „Pagalbos verslui fondas“ schemos patvirtinimo.

Gavėjai: Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, T. Brazdžiūnas

Ministras Pirmininkas

Saulius Skvernelis

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
 2020 m. gegužės 6 d. pasitarimo sprendimo
 (protokolo Nr. 23, 1 klausimas) priedas
 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės
 2020 m. kovo 16 d. pasitarimo sprendimo
 (protokolo Nr. 14) priedo nauja redakcija)

EKONOMIKOS SKATINIMO IR KORONAVIRUSO (COVID-19) PLITIMO SUKELTŲ PASEKMIŲ MAŽINIMO PRIEMONIŲ PLANAS

Tikslas	Priemonės	Priemonės įgyvendinimo veiksmai	Atsakinga institucija	Priemonės įsigaliojimo data	Suma	Šaltinis
1. Užtikrinti išteklius, kurių reikia sveikatos ir visuomenės apsaugos sistemoms efektyviai veikti	1. Užtikrinti asmens saugos priemonių, reagentų, medicininės ir kitos įrangos įsigijimą	Vyriausybės nutarimas	Finansų ministerija	per 24 val. pagal poreikį	500 mln. eurų	Vyriausybės rezervas, valstybės rezervas, skolintos lėšos, ES lėšos
	2. Užtikrinti papildomų sveikatos priežiūros išlaidų, įskaitant sveikatos priežiūros darbuotojų atlyginimų priedus, finansavimą	sveikatos apsaugos ministro įsakymas	Sveikatos apsaugos ministerija	per 24 val. pagal poreikį		Privalomojo sveikatos draudimo fondo rezervas
	3. Užtikrinti pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose dirbančių ir susirgusių užkrečiamąja liga darbuotojų papildomas socialines garantijas	įstatymas	Sveikatos apsaugos ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	per 48 val.		Valstybinis socialinio draudimo fondas (VSDF)
	4. Užtikrinti ekstremaliosios situacijos valdyme dalyvaujančių valstybės institucijų papildomų išlaidų, įskaitant darbuotojų atlyginimų priedus, finansavimą	Vyriausybės nutarimas	Finansų ministerija	per 24 val.		Vyriausybės rezervas, valstybės rezervas, skolintos lėšos
	5. Nustatyti, kad viešiesiems pirkimams, kurie ekstremaliosios situacijos metu būtini visuomenės sveikatos apsaugai užtikrinti, gali būti taikomos ypatingos skubos aplinkybės atlikti neskelbiamas derybas	įstatymas	Ekonomikos ir inovacijų ministerija	per 48 val.		

Tikslas	Priemonės	Priemonės įgyvendinimo veiksmai	Atsakinga institucija	Priemonės įsigaliojimo data	Suma	Šaltinis
2. Padėti išsaugoti darbo vietas ir gyventojų pajamas	1. Valstybės lėšomis solidariai iki trijų mėnesių prisidėti prie darbdavių pastangų išsaugoti darbo vietas, padengiant darbuotojams darbo užmokesčio dalį už prastovos ar dalinės prastovos laiką. Darbuotojui turi būti užtikrinta išmoka, ne mažesnė nei minimalioji mėnesinė alga. Valstybės lėšų dalis – 70 proc., bet ne daugiau kaip 1,5 MMA, arba 90 proc., bet ne daugiau kaip MMA	įstatymai	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	per 48 val.	250 mln. eurų	Garantinis fondas, ES lėšos, skolintos lėšos
	2. Užtikrinti ligos išmokų mokėjimą prižiūrintiesiems vaikus, senyvo amžiaus žmones ir neįgaliuosius, kai švietimo įstaigose ar socialinės priežiūros ir užimtumo centruose nustatomas infekcijų plitimą ribojantis režimas, taip pat sunkiomis lėtinėmis ligomis sergantiems asmenims	įstatymas	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	per 48 val.	200 mln. eurų	VSDF, skolintos lėšos
	3. Savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie iki teisės gauti ligos išmoką mokėjo socialinio draudimo įmokas ir dėl ekstremaliosios situacijos negali toliau vykdyti savo veiklos, mokėti fiksuoto dydžio ligos išmoką, lygią 1 minimalaus vartojimo poreikio dydžiui per mėnesį	įstatymas	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	per 48 val.	50 mln. eurų	VSDF, skolintos lėšos
	4. Iki 9 mėnesių mokėti nedarbo draudimo išmokas bedarbiams		Socialinės apsaugos ir darbo ministerija			VSDF
	5. Išplėsti Meno kūrėjų socialinės apsaugos programos nuostatas ir skirti šiai programai įgyvendinti papildomų lėšų	Vyriausybės nutarimas	Kultūros ministerija			valstybės biudžetas
	6. Prailginti nuo 3 iki 6 mėnesių būsto paskolų įmokų (išskyrus palūkanas) mokėjimo atidėjimo laikotarpį netekusiems darbo, suteikiant valstybės garantiją	įstatymas	Finansų ministerija	per 48 val.		valstybės garantijos
	7. Sudaryti galimybę atidėti arba dalimis išdėstyti įmokų už sunaudotą elektros energiją ir gamtines dujas mokėjimą UAB „Ignitis“	finansų ministro sprendimas	Finansų ministerija	per 48 val.		

Tikslas	Priemonės	Priemonės įgyvendinimo veiksmai	Atsakinga institucija	Priemonės įsigaliojimo data	Suma	Šaltinis
	8. Rekomenduoti savivaldybėms sudaryti galimybę atidėti arba dalimis išdėstyti komunalinių įmokų ir įmokų už šilumos energiją mokėjimą	Vyriausybės sprendimas				
3. Padėti verslui išsaugoti likvidumą	1. Kuo skubiau suteikti mokestines paskolas atidedant arba dalimis išdėstant mokesčius pagal sutartą grafiką, netaikant palūkanų		Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija), Valstybinė socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė socialinio draudimo fondo valdyba), Lietuvos muitinė	taikoma		
	2. Sustabdyti mokestinių nepriemokų išieškojimo veiksmus, vadovaujantis protingumo kriterijais		Valstybinė mokesčių inspekcija, Valstybinė socialinio draudimo fondo valdyba, Lietuvos muitinė	taikoma		
	3. Atleisti mokesčių mokėtojus nuo baudų, delspinigių už mokesčių prievolių neįvykdymą laiku		Valstybinė mokesčių inspekcija, Valstybinė socialinio draudimo fondo valdyba, Lietuvos muitinė	taikoma		
	4. Sudaryti galimybę atidėti arba dalimis išdėstyti išskaičiuoto gyventojų pajamų mokesčio mokestinės nepriemokos sumokėjimą	įstatymas	Finansų ministerija	per 48 val.		
	5. Padidinti Žemės ūkio paskolų garantijų fondo ir INVEGA garantijų limitą 500 mln. eurų ir išplėsti garantijų suteikimo sąlygas.	įstatymas	Finansų ministerija	per 48 val.	500 mln. eurų	valstybės garantijos

Tikslas	Priemonės	Priemonės įgyvendinimo veiksmai	Atsakinga institucija	Priemonės įsigaliojimo data	Suma	Šaltinis
	6. Sudaryti galimybę atidėti arba dalimis išdėstyti įmokų už sunaudotą elektros energiją ir gamtines dujas mokėjimą UAB „Ignitis“ verslo klientams	finansų ministro sprendimas	Finansų ministerija	per 48 val.		
	7. Rekomenduoti savivaldybėms sudaryti galimybę atidėti arba dalimis išdėstyti komunalinių įmokų ir įmokų už šilumos energiją mokėjimą	Vyriausybės sprendimas				
	8. Rekomenduoti savivaldybėms atleisti mokesčių mokėtojus nuo komercinės paskirties nekilnojamojo turto, žemės mokesčių	Vyriausybės sprendimas				
	9. Didinti verslo subjektų likvidumą, įgyvendinant šias priemones: 9.1. apmokėtinų sąskaitų paskolų priemonė; 9.2. paskolos labiausiai nuo COVID-19 nukentėjusiems verslams; 9.3. nuomos mokesčio kompensavimas; 9.4. finansinė priemonė „Alternatyva“; 9.5. Pagalbos verslui fondas; 9.6. subsidijos mikroįmonėms; 9.7. kompensavimas mažoms ir vidutinėms įmonėms nuo 50 iki 100 proc. faktiškai sumokėtų palūkanų sumos; 9.8. tiesioginės INVEGA paskolos; 9.9. portfelinės garantijos paskoloms 2; 9.10. eksporto kredito garantijos; 9.11. kitos garantijos	Vyriausybės sprendimas	Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija		1 200 mln. eurų	valstybės biudžetas, skolintos lėšos
	10. Sudaryti sąlygas išsaugoti žemės ūkio sektoriaus likvidumą ir didinti finansinių paslaugų prieinamumą ūkio subjektams, kurių veikla susijusi su žemės ūkiu, miškų ūkiu, maisto ūkiu, kaimo plėtra ir žuvininkyste, bei sumažinti skolinimosi kaštus, taip pat sudaryti sąlygas kompensuoti palūkanas ir garantinę įmoką tiems ūkio subjektams, kurie nebegali pretenduoti į jų kompensavimą	Vyriausybės sprendimas	Žemės ūkio ministerija		52 mln. eurų	valstybės biudžetas, skolintos lėšos

Tikslas	Priemonės	Priemonės įgyvendinimo veiksmai	Atsakinga institucija	Priemonės įsigaliojimo data	Suma	Šaltinis
	<p>11. Užtikrinti turizmo sektoriaus likvidumą:</p> <p>11.1. suteikti beprocentę paskolą turizmo paslaugų teikėjams atsiskaityti su asmenimis, atsisakiusiais kelionių kuponų;</p> <p>11.2. kompensuoti Lietuvos Respublikos kelionių organizatoriams už turistų pargabenimą iš užsienio valstybių po nepaprastosios situacijos paskelbimo</p>	Vyriausybės sprendimas	Ekonomikos ir inovacijų ministerija		31 mln. eurų	valstybės biudžetas, skolintos lėšos
4. Skatinti ekonomiką	<p>1. Spartinti investicijų programas:</p> <p>1.1. greitinoti mokėjimus ir didinti skiriamo finansavimo intensyvumą (1,2 mlrd. eurų);</p> <p>1.2. skirti papildomų lėšų (0,5 mlrd. eurų):</p> <p>1.2.1. į Valstybės investicijų programą įtrauktiems investicijų projektams sparčiau įgyvendinti;</p> <p>1.2.2. kitiems suplanuotiems ir į Valstybės investicijų programą netraukiamiems investicijų projektams (įvairių statybos rūšių, informacinių ir ryšių technologijų ir kitiems) sparčiau įgyvendinti bei suplanuotam ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui sparčiau įsigyti;</p> <p>1.2.3. įvairių rūšių naujiems investicijų projektams pradėti įgyvendinti ir nesuplanuotam kitam ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti, jei sutartys dėl numatomų atlikti darbų ir numatomo įsigyti turto būtų sudarytos iki š. m. liepos 1 d.;</p> <p>1.2.4. valstybinės ir vietinės reikšmės keliams rekonstruoti, taisyti (remontuoti);</p> <p>1.2.5. naujiems ir skaitmeniniams kultūros produktams ir / ar paslaugoms kurti, kino industrijai skatinti;</p>	Vyriausybės sprendimas	visos ministerijos		500 mln. eurų	ES lėšos, Valstybės investicijų programa

Tikslas	Priemonės	Priemonės įgyvendinimo veiksmai	Atsakinga institucija	Priemonės įsigaliojimo data	Suma	Šaltinis
	1.2.6. programoms ir / ar priemonėms, susijusioms su šalies ekonomikos palaikymu ir / ar vystymu, sparčiau įgyvendinti, jei sutartys dėl numatomų atlikti darbų ir įsigyti prekių būtų sudarytos iki š. m. liepos 1 d.					
	2. Perskirstyti Europos Sąjungos investicijų lėšas sveikatos, užimtumo, verslo ir turizmo sritims	Vyriausybės sprendimas	Finansų ministerija	per 24 val. pagal poreikį	250 mln. eurų	ES lėšos
	3. Spartinti valstybės biudžeto asignavimų einamosioms išlaidoms naudojimą	Vyriausybės sprendimas	visos ministerijos			valstybės biudžetas
	4. Leisti naudoti visas Klimato kaitos programos (18 mln. eurų), Kelių priežiūros ir plėtros programos (142 mln. eurų) lėšas ir spartinti daugiabučių namų renovavimo programą (90 mln. eurų)	Vyriausybės sprendimas	Finansų ministerija	taikoma	250 mln. eurų	valstybės biudžeto, ES lėšos, kitos viešosios lėšos
	5. Įsteigti COVID-19 plitimo pasekmių mažinimo fondą ir sudaryti galimybes juridiniams ir fiziniams asmenims aukoti lėšas	finansų ministro sprendimas	Finansų ministerija	per 24 val.		privачios lėšos
	6. Nustatyti papildomą valstybės garantijų limitą, siekiant sukurti arba papildyti esamas finansines priemones, valstybei prisiimant pirminę riziką	įstatymas	Finansų ministerija	per 48 val.	500 mln. eurų	valstybės garantijos
	7. Sudaryti sąlygas savivaldybėms įgyvendinti investicinius projektus išplečiant skolinimosi tikslus ir užtikrinti skubią likvidumo pagalbą	finansų ministro sprendimas	Finansų ministerija			
	8. Rekomenduoti Lietuvos bankui imtis šių kredito įstaigų reguliacijos priemonių, siekiant padidinti bankų skolinimo potencialą 2,5 mlrd. eurų: 1) sumažinti kredito įstaigų kapitalo pakankamumo reikalavimus; 2) sumažinti likvidumo rezervus; 3) sumažinti kitų priežiūrinių priemonių	Vyriausybės sprendimas				kredito įstaigų lėšos

Tikslas	Priemonės	Priemonės įgyvendinimo veiksmai	Atsakinga institucija	Priemonės įsigaliojimo data	Suma	Šaltinis
	9. Įgyvendinti priemones, skirtas turizmo sektoriui skatinti po COVID-19 epidemijos pabaigos, sukuriant rinkodaros priemones, ir skatinti atskiromis priemonėmis: 9.1. sukurti atostogų kuponų sistemą Lietuvos Respublikoje dirbantiems medikams; 9.2. skatinti turizmo sektoriaus transformaciją, plėtojant kvalifikavimąsi, perkvalifikavimą ir skaitmeninimą per priemonę „E. verslo modelis“; 9.3. taikyti inovacijas ir kurti naujas turizmo paslaugas per priemonę „Inovaciniai čekiai“; 9.4. sukurti kelionių garantijų fondą (arba tik jo modelį); 9.5. paspartinti Sporto rūmų rekonstrukciją į Nacionalinį kongresų centrą	Vyriausybės sprendimas	Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija		14 mln. eurų	valstybės biudžetas, jei nebūtų gautos ES lėšos, skolintos lėšos
5. Užtikrinti valstybės išdo likvidumą	Suteikti teisę Vyriausybei skolintis papildomai 5 mlrd. eurų	įstatymas	Finansų ministerija	per 48 val.		skolintos lėšos
Iš viso Vyriausybės priemonėms įgyvendinti					4,347 mlrd. eurų	
Iš viso priemonėms, įskaitant bankų skolinimo potencialo padidinimą, įgyvendinti					5 mlrd. eurų	

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2020 m. gegužės 6 d. pasitarimo sprendimo
(protokolo Nr. 23, 7 klausimas)
priedas

COVID-19 VALDYMO STRATEGIJA

I SKYRIUS IVADAS

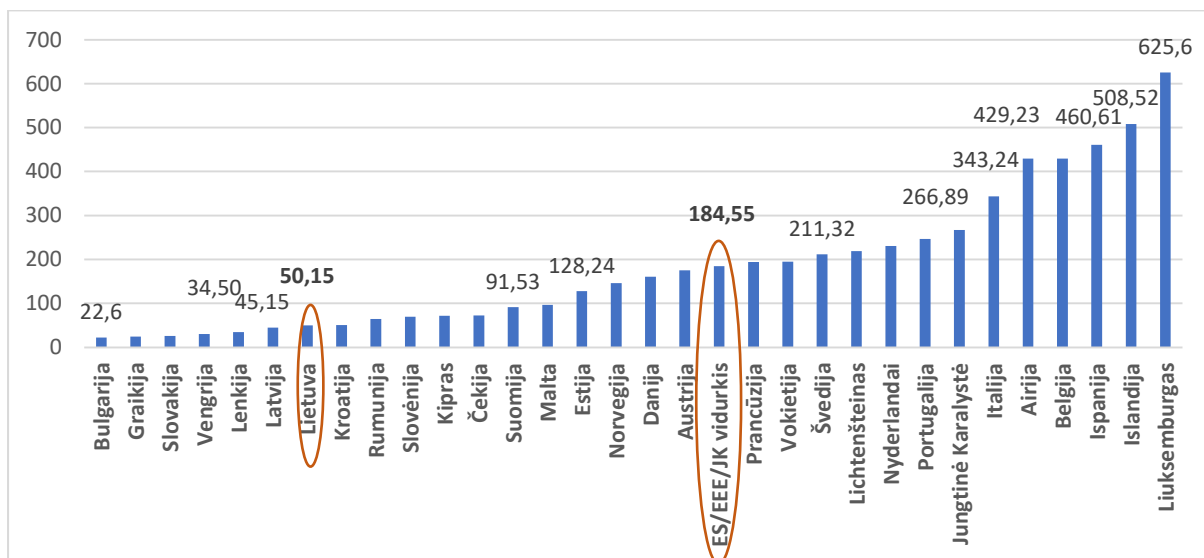
2020 m. kovo 11 d. Pasaulio sveikatos organizacija paskelbė pasaulinę naujojo koronaviruso (COVID-19 ligos) (toliau – virusas) pandemiją. 2020 m. gegužės 2 d. duomenimis, virusas yra paveikęs jau 215 pasaulio šalių, vietovių ar teritorijų, kuriose patvirtintų viruso atvejų skaičius iš viso siekia 3 267 184 ir užregistruota mirčių nuo viruso – 229 971.¹ Europoje patvirtinti 1 492 024 atvejai. Daugiausia šiuo metu pasaulyje patvirtintų viruso atvejų fiksuojama Jungtinėse Amerikos Valstijose – 1 067 127 atvejai, o Europoje – Ispanijoje, čia patvirtinta 215 216 atvejų, Italijoje – 207 428 atvejai, Jungtinėje Karalystėje – 177 458 atvejai.²

Lietuvos Respublikos Vyriausybė itin sparčiai reagavo į viruso plitimo mastą pasaulyje ir viruso keliamas grėsmes žmonių sveikatai ir gyvybei. 2020 m. vasario 26 d. visoje šalyje paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija dėl viruso plitimo grėsmės (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 26 d. nutarimas Nr. 152 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“), o nuo 2020 m. kovo 16 d. Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtas karantinas, patvirtintas karantino režimas ir paskelbtas trečias (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygis (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimas Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“). Toks operatyvus reagavimas labai prisidėjo prie viruso plitimo šalyje suvaldymo. Tai matoma ir palyginus Lietuvos atitinkamus rodiklius su kitų šalių rodikliais. Pagal rodiklį *Nustatytų viruso atvejų skaičius 100 tūkst. gyventojų* tarp Europos Sąjungos (toliau – ES) ir Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) šalių kartu su Jungtine Karalyste Lietuva patenka į pirmąjį dešimtuką šalių, kuriose nustatytų viruso atvejų skaičius yra mažiausias ir 3,68 karto mažesnis už šių šalių grupės vidurkį. Šis aukštas rodiklis parodo ir visuomenės susitelkimą, ir profesionalius medikų veiksmus, ir Vyriausybės išsipareigojimą visuomenės sveikatai.

¹ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> [žiūrėta 2020-05-02].

² Ten pat [žiūrėta 2020-05-02].

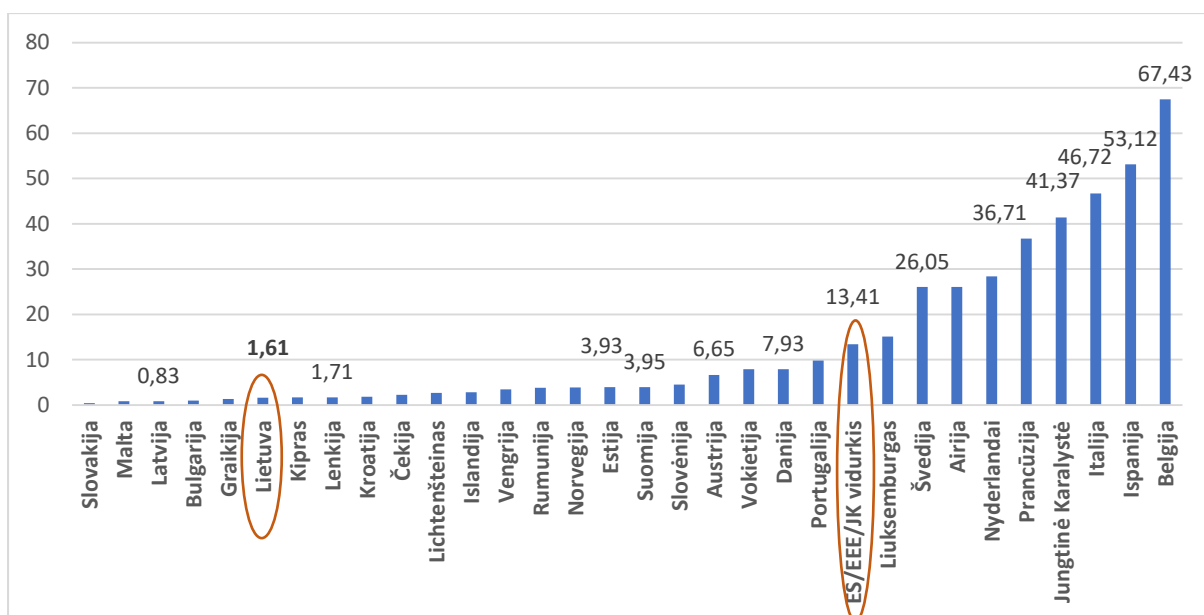
1 pav. Nustatytų viruso atvejų skaičius 100 tūkst. gyventojų ES / EEE šalyse ir Jungtinėje Karalystėje 2020-05-02

Šaltinis – <https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>

Pagal nustatytų mirčių skaičių Lietuva taip pat yra tarp 10 mažiausiai mirčių atvejų nuo viruso turinčių valstybių minėtoje šalių grupėje.

2 pav. Nustatytų mirčių nuo viruso skaičius 100 tūkst. gyventojų ES / EEE šalyse ir Jungtinėje Karalystėje 2020-05-02

Šaltinis – <https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>

Siekiant riboti viruso plitimą ir išsaugoti gyventojų sveikatą ir gyvybę, patvirtintas karantino režimas – nustatytos specialios asmenų darbo, gyvenimo, poilsio, judėjimo, ūkinės ir kitokios veiklos sąlygos, apribojimai ir tvarka. Virusą sukelta krizė sukėlė reikšmingų neigiamų padarinių šalies ekonomikai, socialinei aplinkai, paveikė darbo rinką, sustabdė dalies administracinių ir viešųjų paslaugų, kurių dėl objektyvių priežasčių nebuvo įmanoma teikti nuotoliniu būdu, teikimą, sukėlė didelių iššūkių švietimo sistemai, privertė apriboti ar sustabdyti kultūros sektoriaus veiklą, taip pat apribojo piliečių judėjimo laisvę, užsienio prekybą, atsirado nenumatytų įtampų tarptautiniuose santykiuose. Šiuo metu neįmanoma išvardyti viso viruso pandemijos sukeltos poveikio masto skirtingose valstybės veiklos srityse, nes dalis padarinių pasireiškė ateityje, kitai daliai nustatyti reikia specializuotų tyrimų ir vertinimų. Tačiau akivaizdu, kad viruso pandemija formuoja netikėtus ir sistemiskai naujus iššūkius visoms valstybės gyvenimo sritims ir prisideda prie valstybės institucijų vaidmens didėjimo.

Šalies ekonomika ir darbo rinką – sritys, kuriose viruso sukeltos krizės neigiamas poveikis pasireiškė greičiausiai. Todėl Vyriausybė nedelsdama, jau 2020 m. kovo 16 d., pritarė precedento neturinčiam 5 mlrd. eurų vertės Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) plitimo sukeltų pasekmių mažinimo priemonių planui (toliau – Ekonomikos skatinimo planas). Ekonomikos skatinimo plano paskirtis – padėti išsaugoti darbo vietas ir palaikyti gyventojų pajamų lygį, padėti verslui išsaugoti finansinį likvidumą, skatinti ekonomiką, užtikrinti valstybės išdavo likvidumą. Šiuo metu jau galima stebėti, kokia konkreiti ir kokio dydžio valstybės parama pasiekė šalies verslo įmones ir sunkumų dėl apribotos veiklos patiriančius savarankiškai dirbančius asmenis ar gyventojus, siekiant padėti jiems išsaugoti pajamas. Visa išsami su Ekonomikos skatinimo planu susijusi informacija skelbiama ir reguliariai atnaujinama interneto svetainėje <https://koronastop.lrv.lt/lt/pagalba-verslui>.

Ekonomikos skatinimo plano patvirtinimas ir įgyvendinimas – itin svarbus žingsnis, padedantis darbuotojams ir verslo subjektams spręsti trumpojo laikotarpio iššūkius. Tačiau įvairių tarptautinių organizacijų ir analitinių centrų ekspertai vis dažniau kalba, kad viruso pandemija paskatins neišvengiamus struktūrinius ekonomikos bei socialinius pokyčius, ir valstybės jau dabar privalo tam ruoštis. Valstybės raginamos ne tik rengti viruso pandemijos valdymo planus, bet kartu ir prisitaikymo prie negrįžtamai pasikeitusių sąlygų įvairiose valstybės srityse – „naujosios realybės“ – strategijas. Vertinimai ir prognozės prieštaringos ir nevienareikšmės, todėl valstybė turi būti pasirengusi įvairiems galimiems scenarijams.

Siekiant užtikrinti, kad viruso plitimo rizika būtų suvaldyta trumpuoju laikotarpiu ir būtų tinkamai pasirengta galimoms viruso bangoms ateityje, parengta COVID-19 valdymo strategija (toliau – Strategija). Strategijos paskirtis – sutelkti visų valdžios institucijų ir įstaigų, vietos savivaldos, medikų, socialinių ekonominių partnerių, pilietinės visuomenės pastangas ir iniciatyvas, jau vykdomas veiklas viruso plitimo rizikai suvaldyti ir neigiamam poveikiui mažinti, taip pat numatyti kryptis naujoms būtinoms valstybės investicijoms, reikalingoms Strategijos tikslui įgyvendinti. Atsižvelgiant į tai, kad pasaulyje dar nepakanka žinių apie naująjį koronavirusą, Strategija rengiama kaip dinamiškas, nuolat peržiūrimas, atnaujinamas ir pildomas dokumentas.

II SKYRIUS

STRATEGIJOS TIKSLAS IR ĮGYVENDINIMO PRINCIPAI

Strategijos tikslas – suvaldyti COVID-19 ligos plitimą trumpuoju laikotarpiu ir tinkamai pasirengti naujoms galimoms viruso bangoms ateityje, kad būtų sumažintas jų neigiamas poveikis visuomenės sveikatai, šalies ekonomikai, socialiniam ir kultūriniam gyvenimui.

Šaliai susidūrus su staigiais viruso pandemijos sukeltais neigiamais padariniais, Vyriausybė ėmėsi neatidėliotinai įgyvendinti trumpalaikį Ekonomikos skatinimo planą, skirtą padėti išspręsti verslo finansinio likvidumo ir gyventojų pajamų išsaugojimo problemas. Vis dar tęsiant nurodyto plano įgyvendinimą, šiuo metu jau pradedamas įgyvendinti kitas etapas – didelio masto visuminės paklausos skatinimo projektas, kuriuo siekiama suteikti verslui papildomų ir tikslingų galimybių įsitraukti į valstybės poreikius įgyvendinančių projektų vykdymą. Kartu lygiagrečiai rengiamas 2 metų trukmės ekonomikos atsigavimo ir perorientavimo planas, apimantis ir didelį socialinį paketą, siekiant stabilizuoti nedarbo ir užimtumo rodiklius, išlaikyti gyventojų pajamas.

Strategija įgyvendinama vadovaujantis penkiais esminiais principais: 1) asmenų, priklausančių aukštam rizikos laipsniui, saugojimas, 2) iniciatyvus atvejų lokalizavimas ir operatyvus reikalingų priemonių įgyvendinimas, 3) operatyviai ir objektyviai informuota visuomenė, 4) įrodymais ir faktais grįstų sprendimų priėmimas, 5) tarptautinis bendradarbiavimas, pirmiausia – Europos Sąjungos lygiu. Kiekviena Strategijos įgyvendinimo veikla ir (ar) priemonė ir jų įgyvendinimo mastas (įgyvendinimo pradžia, trukmė, tikslinė grupė, įgyvendinimo vieta) pasirenkami atsižvelgiant į nustatytus principus.

Pirmasis principas – asmenų, priklausančių aukštam rizikos laipsniui, saugojimas – ypač aktualus priimant sprendimus dėl karantino sąlygų taikymo valstybės teritorijoje ar atskirose teritorijos dalyse, ar atskiruose ekonominės veiklos sektoriuose, organizuojant administracinių ir viešųjų paslaugų teikimą ir pan. Šį principą horizontaliai visose valstybės veiklos srityse reikės taikyti rengiant sprendimus, susijusius su prisitaikymu prie naujų viruso pandemijos padiktuotų sąlygų, organizuojant valstybės gyvenimą.

Asmenų priskyrimas aukštam rizikos laipsniui galimas pagal asmeninės rizikos laipsnį ir socialinės rizikos laipsnį. Asmeninės rizikos laipsnis suprantamas kaip asmens rizika, susirgus virusu, neišgyventi arba turėti rimtų sveikatos problemų. Socialinės rizikos laipsnis priklauso nuo asmens kontaktavimo su aukšto asmeninės rizikos laipsnio asmenimis, taip pat su infekuotais ar galbūt infekuotais asmenimis, gausiais artimais kontaktais su daug žmonių. Visa tai sukelia riziką plisti virusui.

Išskiriami trys rizikos laipsniai, kur: 1 reiškia aukštą rizikos laipsnį, 2 – vidutinį rizikos laipsnį, 3 – žemą rizikos laipsnį. Atskirų asmenų grupių priskyrimas atitinkamiems rizikos laipsniams, remiantis asmenine ir socialine rizikomis, pavaizduoti 3 paveiksle.

3 pav. Asmenų grupių priskyrimas rizikos laipsniams

Asmeninė rizika	Rizikos laipsnis	Socialinė rizika			
		Tiesioginis kontaktas su virusu infekuotais ar galbūt infekuotais asmenims	Kontaktas su aukšto asmeninės rizikos laipsnio asmenimis	Artimas kontaktas su daug žmonių	Nėra didesnės rizikos kontaktų
Asmeninė rizika	Slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugų gavėjai, imunosupresuoti asmenys, sergantys reikšmingomis gretutinėmis ligomis (cukrinis diabetas, lėtinės plaučių, širdies ligos)	1	1	1	2
	Asmenys, sukakę 60 ir daugiau metų	1	1	2	2
	Asmenys, turintys kitų nustatytų rizikos veiksnių	1	2	2	3
	Asmenys be žinomų rizikos veiksnių	2	2	3	3

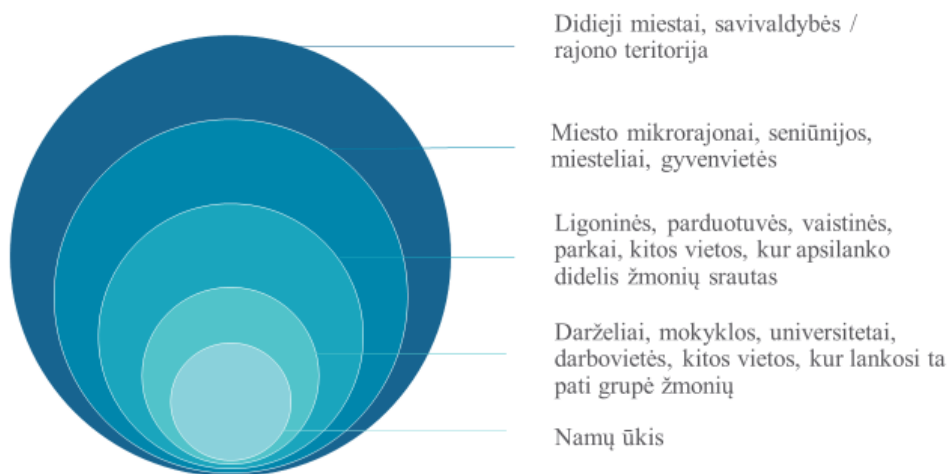
Svarbu pažymėti, kad kuo aukštesniam rizikos laipsniui priskiriamas asmuo, tuo intensyviau turi būti taikomos apsaugos priemonės. Žemo rizikos laipsnio asmenims taikomos standartinės visuomenės sveikatos priemonės.

4 pav. Apsaugos priemonių taikymo intensyvumas pagal asmenų priskyrimą rizikos laipsniams

Antrojo principo – iniciatyvus atvejų lokalizavimas ir operatyvus reikalingų priemonių įgyvendinimas – taikymas numato viruso atvejų lokalizavimą, imamasi kontrolės iniciatyviai testuoti ir prireikus formuoti žiedo karantinus, siekiant sustabdyti viruso plitimą. Lokalizavimas gali būti taikomas bet kokio dydžio ir organizacinės formos subjektui – tai gali būti šeima (namų ūkis), įmonė ar institucija, vaikų darželis, ligoninė, parduotuvė, miesto mikrorajonas, savivaldybės teritorija ir pan.

5 pav. Atvejų lokalizavimas

Itin griežtų karantino sąlygų taikymas, ypač visoje šalies teritorijoje, – kraštutinė priemonė siekiant suvaldyti viruso plitimą, kai epidemiologiniai duomenys patvirtina, kad kitos taikytos priemonės nepakankamai veiksmingos. Todėl iniciatyvaus testavimo priemonėmis bus siekiama kuo anksčiau nustatyti užsikrėtimo virusu atvejus ir imtis atvejų lokalizavimo. Atvejai lokalizuojami ir atitinkamos režimo karantino sąlygos nustatomos remiantis epidemiologinės kontrolės rezultatais. Taikant žiedo karantinavimą, nustatytų karantino sąlygų laikymasis tampa esminiu ir svarbiausiu aspektu viruso išplitimui didelėje šalies teritorijos dalyje ar visoje šalyje sustabdyti.

Trečiasis principas – operatyviai ir objektyviai informuota visuomenė. Visuomenė – svarbiausias valdžios institucijų partneris, valdant viruso plitimą. Be tinkamo visuomenės įsitraukimo bet kokios priemonės bus nepakankamai veiksmingos, kad būtų užkirstas kelias virusui plisti. Būtinoji sąlyga, norint įtraukti visuomenę į sąmoningą ir atsakingą kovą su viruso plitimu, – tinkamas visuomenės informavimas. Visuomenė turi būti informuojama operatyviai, objektyviai, aiškiai ir suprantamai, pateikiant visą reikalingą ir būtiną žinoti informaciją. Todėl ypač reikšmingas dėmesys bus skiriamas komunikacijai, visuomenės informavimui, bus pasitelkiamos visos įmanomos visuomenės informavimo priemonės,

išnaudojamos naujausių skaitmeninių informacijos ir ryšių technologijų galimybės, skelbiama informacija pritaikyta pagal atskirų tikslinių grupių poreikius ir galimybes ją gauti.

Jau ne vienus metus reikšmingus pasaulio įvykius ar atskiras situacijas skirtingose šalyse palydi melagingų naujienų gausa. Taip atsitiko ir pasauliui susidūrus su viruso pandemija. Pažymėtina, kad situacija, kai visuomenė informuojama klaidingai, sąmoningai skleidžiant melagingas naujienas, yra ypač pavojinga ir gali tiesiogiai paveikti viruso plitimo mastą bei reikšmingai padidinti viruso sukeltų neigiamų padarinių rodiklius. Kovai su melagingomis naujienomis bus skiriamas ypatingas dėmesys, pasitelkiant šiuolaikines technologijas ir tarptautinius partnerius.

Objektyvus visuomenės informavimas, tikimasi, padės sutelkti pilietinės visuomenės pastangas prisidedant prie viruso plitimo ir pandemijos sukeltų padarinių mažinimo ir toliau kurti bei palaikyti bendradarbiaujančią, socialiai jautrią visuomenę.

Ketvirtojo principo – *įrodymais ir faktais grįstų sprendimų priėmimas* – įgyvendinimas reiškia, kad visose srityse bus siekiama priimti sprendimus, vadovaujantis faktais ir įrodymais, statistiniais duomenimis ir jų pagrindu atliktomis prognozėmis. Ypač svarbūs tampa moksliniai tyrimai, skirti įrodymų, susijusių tiek su viruso valdymu ir plitimo prevencija, tiek su viruso plitimo sukeltais padariniais įvairiose valstybės veiklos srityse, paieškoms. Valstybei itin svarbu ištraukti į tokio pobūdžio tarptautinius mokslinių tyrimų projektus.

Kartu valstybė užtikrins centralizuotą su viruso pandemija ir jos galimu poveikiu susijusių tiesioginių ir netiesioginių duomenų valdymą vienoje vietoje. Tam bus pasitelkiami reikiami informaciniai ištekliai. Ypač svarbu, kad duomenys būtų aktualūs ir reguliariai pateikiami valdymo sprendimų, susijusių su viruso valdymu, priėmėjams. Pažymėtina, kad centralizuotas duomenų valdymas nereiškia, kad visi sprendimai turėtų būti priimami išskirtinai nacionaliniu lygiu. Toks valdymas reiškia atsakomybės lygius. Kuriant veiksmingą viruso kontrolės mechanizmą šalyje, numatoma aiškiai apibrėžti nacionalinio lygmens ir vietos savivaldos atsakomybę, bendradarbiavimo principus.

Penktasis principas – *tarptautinis bendradarbiavimas, pirmiausia – Europos Sąjungos lygiu*. Pasauliui susidūrus su viruso pandemija ir jos sukeltais padariniais žmonių sveikatai ir gyvybei, atskiros valstybės karantino priemonės pradėjo taikyti staiga ir skirtingai – skyrėsi įvedamų ribojimų griežtumas, ribojimų įsigaliojimo terminai. Tai sukėlė problemų ūkio šakoms, glaudžiai integruotoms į tarptautines gamybos ir tiekimo grandines, taip pat ir piliečiams, nuolat gyvenantiems ir (ar) dirbantiems užsienyje. Siekiant išvengti tokių problemų ateityje, taip pat užtikrinti, kad karantino metu nustatyti ribojimai sukeltų kuo mažesnių neigiamų padarinių, būtina glaudžiai bendradarbiauti tarptautiniu ir europiniu lygiu, o ypač – su artimiausiais kaimynais (Baltijos valstybėmis, Lenkija, Šiaurės šalimis). Svarbu užtikrinti, kad lengvinant karantino metu nustatytus ribojimus ar jų atsisakant (o naujos viruso bangos akivaizdoje – pakartotinai įvedant naujus ribojimus), Lietuvos pasirenkamos taikyti karantino sąlygos pagal galimybes būtų derinamos kartu su kaimyninėmis šalimis, taip pat derėtų ir su Europos Sąjungos lygiu priimamais sprendimais. Šiam tikslui Vyriausybė numato paskirti tarptautinį tokių klausimų koordinatorių.

III SKYRIUS

STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO PRIORITETINĖS KRYPTYS

Strategija įgyvendinama šiomis 4 prioritetinėmis kryptimis:

1. veiksmingo viruso valdymo kontrolės mechanizmo sukūrimas;
2. sveikatos sistemos pasirengimo užtikrinimas ir visuomenės fizinės ir psichologinės (emocinės) sveikatos stiprinimas;
3. karantino režimo sąlygų taikymas, atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją šalyje;
4. šalies socialinio ir ekonominio sektorių stabilizavimas ir pritaikymas naujoms sąlygoms.

Pirmoji prioritetinė kryptis – veiksmingo viruso valdymo kontrolės mechanizmo sukūrimas. Įvertinus viruso plitimo greitį, mastą ir tendencijas pasaulyje ir Lietuvoje, taip pat išanalizavus Lietuvos ir kitų šalių gerąją praktiką, stengiantis suvaldyti viruso plitimą, bei atsižvelgiant į tai, kad tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje prognozuojama dar ne viena viruso plitimo banga, numatoma parengti aiškų viruso valdymo kontrolės mechanizmą šalyje, įtraukiant visas reikalingas institucijas, įstaigas ir tarnybas.

Kaip minėta, daroma prielaida, kad lengvinant karantino sąlygas ir asmenims, priklausantiems žemesniam rizikos laipsniui, palapsniui grįžtant į aktyvų socialinį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, užsikrėtusiųjų virusu skaičius gali išaugti, taip pat gali susidaryti naujų ir įvairaus dydžio viruso židinių. Todėl itin svarbu laiku užtikrinti operatyvų asmenų, kurie įtariamai užsikrėtę virusu, ištyrimą visuose Lietuvos regionuose. Taip pat būtina sustiprinti epidemiologinę kontrolę ir įgyvendinti priemones, kurios galėtų palengvinti ir pagreitinti kontrolės procesus.

Kaip vienas pagrindinių viruso valdymo kontrolės mechanizmo elementų numatomas iniciatyvus tikslinis testavimas. Toks testavimas bus atliekamas ligoninėse ir kitose asmens sveikatos priežiūros įstaigose, slaugos įstaigose ir globos namuose, kuriuose kyla didžiausia grėsmė užsikrėsti asmenims, priskiriamiems aukštam rizikos laipsniui dėl asmeninių rizikos veiksnių, ir medikams. Tiksliniai tikrinimai bus atliekami parduotuvėse, vaistinėse, socialinės priežiūros namuose, ugdymo įstaigose ir kitose vietose, pasižyminčiose didele žmonių koncentracija ir glaudžiais kontaktais. Bus nustatyti konkretūs kriterijai, kokiais parametrais vadovaujantis turėtų būti pasirenkamos tikslinės grupės ar objektai iniciatyviam tiksliniam testavimui. Greita tikslinio testavimo, siekiant minimizuoti galimą viruso plitimą, bus vykdomas ir iniciatyvus atsitiktinis testavimas šalies ir atskirų regionų mastu. Mechanizmas apims visą seką reikalingų veiksmų, testavimo metu nustačius infekuotą asmenį: operatyvų infekuoto asmens kontaktinio žiedo karantinavimą ir testavimą.

Remiantis iniciatyvaus testavimo rezultatais, konkrečios vietos šalyje pagal viruso plitimą gali būti skelbiamos padidintos rizikos arba, priešingai, saugesnėmis zonomis, kuriose

būtų galima sušvelninti reikalavimą laikytis infekcinio saugumo reikalavimų ar visiškai jo atsisakyti.

Iniciatyviam testavimui atlikti bus siekiama naudoti moderniausias technologijas ir jas vystyti. Taip pat svarbu tobulinti diagnostinių tyrimų sistemą, stiprinti infektologinių ir imunologinių tyrimų atlikimą.

Antroji prioritėtinė kryptis – sveikatos sistemos pasirengimo užtikrinimas ir visuomenės fizinės ir psichologinės (emocinės) sveikatos stiprinimas. Sveikatos sistema – tai pirmoji fronto linija kovai su virusu ir jo sukeliama padariniais žmonių sveikatai ir gyvybei. Sveikatos priežiūros įstaigos turi būti tinkamai pasiruošusios saugiai priimti infekuotus asmenis ir jais pasirūpinti. Reguliarios veiklos ir planinių paslaugų perorientavimas į veiklą epidemiologinės krizės metu turi vykti organizuotai ir nuosekliai, kartu užtikrinant pacientų ir medikų sveikatos išsaugojimą ir saugumą. Atsižvelgiant į tai, kad ateityje pasaulyje prognozuojama dar ne viena galima viruso sukelta pandemija ir ją lydinti galimos epidemiologinės krizės atskirose šalyse, taip pat objektyviai įvertinus patirtį, kaip veikė šalies sveikatos sistema 2020 m. kovo–balandžio mėnesiais, Pasaulio sveikatos organizacijai paskelbus viruso pandemiją, o Vyriausybei Lietuvos Respublikos teritorijoje įvedus karantiną, numatoma iš esmės peržiūrėti šalies sveikatos sistemos pasirengimą tokioms situacijoms, sustiprinti sveikatos sistemos pajėgumus, parengti planus, kaip ir kas turi veikti. Pažymėtina, kad siekiant išvengti itin skaudžių naujojo koronaviruso pasekmių, t. y. mirčių nuo viruso, planuojama iš esmės peržiūrėti sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelį ir įvertinti, ar sveikatos priežiūros paslaugos šalia būtinosios pagalbos ir planinių paslaugų neturėtų papildyti nauja nuolatine sveikatos priežiūros paslaugų grupe – COVID-19 ligos padarinių gydymas.

Lietuva jau dabar aktyviai įsitraukia į vykdomus veiksmingų vaistų tyrimus ir planuoja įsitraukti kuriant vakciną nuo viruso. Dalyvavimas tokiuose tyrimuose bus užtikrinamas ir iniciatyviai vystomas ir toliau, nes vienas iš prioritetų – aprūpinti šalį veiksmingomis ir inovatyviomis ligos gydymo ir viruso prevencijos priemonėmis, kai tik jos bus sukurtos ir patvirtintos. Esant tinkamai infrastruktūrai ir kitoms būtinoms sąlygoms, Lietuva ir pati imtųsi diagnostinių priemonių, jų komponentų gamybos.

Itin svarbus uždavinys įgyvendinant šią prioritėtinę kryptį – asmens apsaugos priemonių užtikrinimas. Bus siekiama sudaryti konkrečius ilgalaikius asmens apsaugos priemonių poreikio, įsigijimo rinkoje, tiekimo grandinių nustatymo planus, taip pat asmens apsaugos priemonių paskirstymo sveikatos priežiūros įstaigoms mechanizmą. Daug dėmesio bus skiriama tam, kad asmens apsaugos priemonės būtų gaminamos vietinėje rinkoje, taip pat būtų sukurtas jų licencijavimui reikalingas mechanizmas.

Šalyje susidarius epidemiologinės krizės situacijai, o valstybės valdžios institucijoms imantis būtinų kraštutinių ir neįprastų priemonių, siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą, itin svarbu užtikrinti, kad viruso sukeltos rizikos neleistų visuomenėje plisti baimės, įtarumo, nepasitikėjimo, nepakantumo nuotaikoms atskirų grupių atžvilgiu. Šiais klausimais itin svarbi visų valstybės valdymo institucijų bendra ir nuosekli komunikacija ir bendradarbiavimas su atskirų sričių specialistais. Svarbu sumažinti epidemiologinės krizės poveikį gyventojų

psichologinei (emocinei) sveikatai. Būtina užtikrinti įvairių formų kokybišką ir prieinamą emocinės ir psichologinės pagalbos teikimą, smurto artimoje aplinkoje, smurto prieš vaikus prevencijos ir pagalbos priemonių vykdymą ir plėtrą. Tai svarbu mažinant savižudybių, smurtinių nusikaltimų, psichosomatinių susirgimų riziką.

Trečioji prioritėtinė kryptis – karantino režimo sąlygų taikymas, atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją šalyje. Karantinas Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbtas 2020 m. kovo 16 d., ir Lietuva iš kitų valstybių šiuo savo sprendimu išsiskyrė kaip valstybė, operatyviai ir itin atsakingai sureagavusi į pandeminę viruso grėsmę. Dėl šio sprendimo pavyko suvaldyti viruso plitimą šalies viduje.

Karantino režimas – viena iš priemonių viruso plitimui suvaldyti. Svarbu pažymėti, kad karantinas – speciali ir laikina priemonė, kurios sąlygos gali būti įvairios ir skirtingai taikomos atskirose teritorijose. Priimant sprendimą taikyti šią priemonę, remiamasi išskirtinai epidemiologiniais rodikliais ir jų tendencijomis bei prognozėmis.

Epidemiologiniams rodikliams šalies mastu ar konkrečioje šalies teritorijos dalyje pradėjus keistis nepalankia linkme ir (ar) pasiekus nustatytą grėsmės ribą, svarstomas sprendimas paskelbti karantiną ir nustatyti specialias asmenų darbo, gyvenimo, poilsio, judėjimo, ūkinės ir kitokios veiklos sąlygas, apribojimus ir tvarką. Atsižvelgiant į karantino režimo keliamus neigiamus socialinius ekonominius padarinius, karantino režimas skelbiamas ir karantino sąlygos pasirenkamos ne griežtesnės, nei būtina viruso plitimui suvaldyti.

Paskelbus karantiną ir po atitinkamo laiko epidemiologiniams rodikliams karantino teritorijoje esant teigiamiems, galima pradėti karantino sąlygų švelninimą. Laikomasi nuostatos, kad karantino sąlygos lengvinamos etapais, siekiant nuolat valdyti viruso plitimo riziką ir nesukelti grėsmės asmenų, priskiriamų aukštam rizikos laipsniui, gyvybėms. Prieš kiekvieno iš karantino režimo palengvinimo etapų įgyvendinimą vertinamos šios būtinosios sąlygos:

- karantino sąlygos švelninamos pirmiausia asmenims, priklausantiems žemesniam rizikos laipsniui, tačiau ir toliau būtina griežtai laikytis infekcinio saugumo reikalavimų ir palaikyti tik būtinąjį kontaktą su asmenimis, priklausantiems aukštam rizikos laipsniui;
- prognozuojamos ir kontroliuojamos ligoninių apkrovos, nes vadovaujamas prielaida, kad lengvinant karantino sąlygas kiekvienu etapu asmenų, užsikrėtusių virusu, skaičius gali išaugti, todėl karantino sąlygų lengvinimas derinamas su sveikatos priežiūros įstaigų pajėgumais saugiai priimti infekuotus asmenis ir jais pasirūpinti, taip pat kitais pacientais.

Pažymėtina, kad karantino sąlygų lengvinimas ir prareikus specialių sąlygų taikymas asmenims, priskirtiems aukštam rizikos laipsniui, – pagrindinė priemonė šiam rizikos laipsniui priklausančių Lietuvos žmonių gyvybei ir sveikatai išsaugoti. Analizuojant mirusiųjų nuo viruso skaičių pagal skirtingas amžiaus grupes, matyti, kad nuo viruso ligoninėje mirusiųjų dalis yra didžiausia amžiaus grupėje, kuriai priklauso vyresni nei 80 metų asmenys, ir siekia 9,3 procento, 70–79 metų amžiaus grupėje – 5,1 procento, 60–69

metų – 2,2 procento. Mirtingumo lygis 50–59 metų amžiaus grupėje lygus 0,6 procento.³ Tai atitinka ir bendrąsias tendencijas kitose šalyse pagal Pasaulio sveikatos organizacijos skelbiamus duomenis. Atsižvelgiant į tai, kad didžiausias mirtingumo lygio skirtumas yra tarp 50–59 ir 60–69 metų amžiaus grupių (mirtingumo lygis skiriasi net 3,6 karto), darytina išvada, kad rizika numirti susirgus nuo viruso itin išauga asmenims, sukakusiems 60 ir daugiau metų. Todėl svarstant karantino režimo sąlygas būtina į tai atsižvelgti. Kartu būtina užtikrinti, kad priimami sprendimai būtų proporcingi galimai rizikai šios grupės asmenų sveikatai ir gyvybei, taip pat nesudarytų prielaidų šios grupės asmenų diskriminuoti darbo rinkoje, kitose srityse.

Ketvirtoji prioritėtinė kryptis – šalies socialinio ir ekonominio sektorių stabilizavimas ir pritaikymas naujoms sąlygoms. Trumpojo laikotarpio tikslas – suvaldyti viruso plitimą. Suvaldžius epidemiologinę krizę, atrodytų, valstybės gyvenimas turėtų grįžti į įprastus rėmus. Tačiau pastaruoju metu viešai pasigirsta vis daugiau nuomonių, kad viruso pandemija valstybių gyvenimuose paliks negrįžtamų pokyčių, pasikeis visuomenės elgsenos modeliai, atsiras naujų viruso pandemijos iššūkių, pvz., pasikeitusi psichosocialinė aplinka paveiks žmonių tarpusavio santykius, bendruomeniškumą, kultūrinę veiklą, kitas sritis. Tokias nuomones pagrindžiančių faktų ir įrodymų dar nėra, tačiau, įvertinus aplinkybes, kad ateityje prognozuojamos naujos viruso plitimo bangos, reikalingas valstybės prisitaikymo ir perorientavimo į gyvenimą kartu su virusu planas.

Socialinėje srityje, įvertinus viruso pandemijos sukeltus iššūkius, numatoma persvarstyti socialinių ir kitų paslaugų teikimo būdus, įvertinti naujas galimybes paslaugas teikti tokiu būdu, kad bet kokios grėsmės sukėlimas asmenims, priskirtiems aukštam rizikos laipsniui, būtų sumažintas iki minimumo, bet kartu būtų tinkamai atliepiami paslaugų gavėjų poreikiai. Taip pat kyla poreikis atrasti naujų būdų, kaip apsaugoti tokias pažeidžiamas visuomenės grupes kaip vaikai, moterys ir kiti smurtą artimoje aplinkoje patiriantys asmenys. Prisitaikymo prie pakitusių sąlygų reikės ir švietimo bei vaikų priežiūros organizavimo srityse.

Viruso sukelta krizė atveria galimybių langą ir ekonomikos vystymo pokyčiams, kurie prisidėtų prie Lietuvos ekonomikos atkūrimo ir tvaraus augimo. Sutelkus visus finansavimo šaltinius, investicijos turėtų pasiekti vidutiniu laikotarpiu tas sritis, kurios labiausiai padės ekonomikai atsigausti ir užtikrins tvarią ekonomikos plėtrą. Todėl finansavimą tikslinga skirti žmogiškajam kapitalui, skaitmeninei ekonomikai, inovacijoms, ekonominei infrastruktūrai ir energetikai. Investicijų į šias sritis koncentravimas padėtų sukurti nematerialią ir fizinę infrastruktūrą, siekiant ilguoju laikotarpiu didesnės aukštą pridėtinę vertę kuriančio verslo dalies šalies ekonomikos struktūroje, subalansuoto augimo regionuose ir tvarios, klimatui draugiškos ekonomikos.

Tokį planą rengs Vyriausybė. Siekdama sutelkti visų svarbiausių valstybės institucijų pastangas, Vyriausybė inicijuos plano aptarimą su visomis svarbiausiomis šalies valdžios

³ Ferguson, N., Laydon, D., Nedjati Gilani, G., Imai, N., Ainslie, K. and others, „Report 9: Impact of non-pharmaceutical interventions (NPIs) to reduce COVID19 mortality and healthcare demand“, <https://spiral.imperial.ac.uk/handle/10044/1/77482>.

institucijomis, savivaldos atstovais, socialiniais ekonominiais partneriais, tarptautinėmis institucijomis, didžiausių skėtinių nacionalinių nevyriausybinų organizacijų atstovais ir pristatys visuomenei. Numatoma, kad šis planas apims daugelį valstybės veiklos sričių: šalies ekonomiką, finansų sektorių, turizmą, socialinę aplinką, švietimo sistemą, kultūrą, viešąjį saugumą, žemės ūkį, viešąjį valdymą, tarptautinius santykius ir kt.

IV SKYRIUS

STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMAS, ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMAS IR PERŽIŪRA

Strategijos įgyvendinimą koordinuos Vyriausybė. Preliminariai planuojama, kad Strategija bus įgyvendinama 2 metus. Strategijai įgyvendinti parengiamas priemonių planas (toliau – Priemonių planas), kuris yra sudėtinė Strategijos dalis. Priemonių plane kiekvienai prioritetinei kryptiai nustatomos konkrečios priemonės, siekiami rezultatai ir atsakingos institucijos. Priemonių planas rengiamas dalyvaujant visoms suinteresuotoms institucijoms ir įstaigoms, konsultuojantis su atskirų sričių specialistais ir ekspertais, socialiniais ekonominiais partneriais, nevyriausybinu sektoriumi.

Strategijos prioritetinių kryptių įgyvendinimui koordinuoti paskiriamos atsakingos institucijos. Sveikatos apsaugos ministerija atsakinga už šių prioritetinių kryptių įgyvendinimo koordinavimą: veiksmingo viruso valdymo kontrolės mechanizmo sukūrimas; sveikatos sistemos pasirengimo užtikrinimas ir visuomenės fizinės ir psichologinės (emocinės) sveikatos stiprinimas; karantino režimo sąlygų taikymas, atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją šalyje; Finansų ministerija atsakinga už šalies socialinio ir ekonominio sektorių stabilizavimą ir pritaikymą naujoms sąlygoms. Už prioritetinių kryptių įgyvendinimo koordinavimą atsakingos institucijos: rengdamos ir įgyvendindamos Priemonių planą, bendradarbiauja su visomis dalyvaujančiomis institucijomis ir įstaigomis, kad būtų suplanuotos ir laiku bei tinkamai įgyvendintos reikiamos priemonės; stebi Priemonių plano įgyvendinimo pažangą, vertina siekiamų rezultatų pasiekimo mastą, priežastis, jeigu suplanuoti rezultatai nepasiekti, siūlo reikalingus valdymo sprendimus.

Strategijos įgyvendinimo kontrolę vykdo Vyriausybės COVID-19 sukeltos situacijos valdymo komitetas, sudarytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 25 d. nutarimu Nr. 266 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės COVID-19 sukeltos situacijos valdymo komiteto sudarymo“, kuriam pirmininkauja Ministras Pirmininkas. Paskirtos koordinuojančios institucijos vertina Priemonių plano pažangą ir reguliariai informuoja Vyriausybės COVID-19 sukeltos situacijos valdymo komitetą apie pokyčius. Strategijos įgyvendinimo rezultatai reguliariai aptariami Vyriausybėje bei pristatomi kitoms valstybės valdymo institucijoms ir įstaigoms, savivaldos atstovams, socialiniams ekonominiams partneriams, visuomenei.

Kartą per 6 mėnesius atliekamas išsamesnis Priemonių plano vertinimas: įvertinamas pasirinktų priemonių veiksmingumas, tinkamumas nustatytam tikslui pasiekti, taip pat

epidemiologinė situacija šalyje, socialinių, ekonominių visuomenės sveikatos rodiklių faktinės reikšmės ir jų kitimo tendencijos, kiti renkami duomenys, susiję su viruso plitimo rizika šalyje. Remiantis vertinimų rezultatais, prireikus Strategija ir Priemonių planas peržiūrimi, tikslinami ar atnaujinami. Strategija ir Priemonių planas taip pat bus iš esmės peržiūrimi, jei pasitvirtins bent viena iš šių prielaidų:

- sukurta vakcina nuo viruso;
 - sukurti vaistai nuo viruso sukeltos ligos;
 - moksliskai įrodyta, kad susiformuoja imunitetas virusui.
-

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija 188604574, Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Gedimino pr. 11
Dokumento pavadinimas (antraštė)	2020-05-06 LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PASITARIMO PROTOKOLAS
Dokumento registracijos data ir numeris	–
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Vizavimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Rasa Kunčinienė, patarėja, Vyriausybės posėdžių organizavimo skyrius
Sertifikatas išduotas	RASA KUNČINIENĖ, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-05-08 08:26:09 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-01-25 11:24:35 – 2022-01-24 11:24:35
Parašo paskirtis	Vizavimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Alminas Mačiulis, Vyriausybės kanclerio pavaduotojas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
Sertifikatas išduotas	ALMINAS MAČIULIS, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-05-08 06:59:54 (GMTZ)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-05-08 10:12:03 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-11-22 17:12:28 – 2021-11-21 17:12:28
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Saulius Skvernelis, Ministras Pirmininkas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
Sertifikatas išduotas	SAULIUS SKVERNELIS, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-05-08 07:27:33 (GMTZ)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	–
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-04-05 10:33:41 – 2022-04-04 10:33:41
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	–
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	2
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų informacijos ir veiklos procesų valdymo informacinė sistema DIVIS, versija 3.5.20

DETALŪS METADUOMENYS

Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Metaduomuo „Registravimo data“ turi būti nurodytas Metaduomuo „Dokumento registracijos Nr.“ turi būti nurodytas Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2020-05-08 10:28:16)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2020-05-08 10:28:16 Dokumentų informacijos ir veiklos procesų valdymo informacinė sistema DIVIS